

39947-11-11

11/ ת.צ.**בבית המשפט המחוזי
בפתח תקווה****שלמה אשכנזי ת.ז. 051576643**

ע"י ב"כ עוה"ד רם גורודיסקי ו/או גל גורודיסקי
ו/או שי בן נתן ו/או אבי מור יוסף
מרחוב יהודה הלוי 75 תל - אביב 65796
טל: 03-5605222; פקס: 03-5663660

המבקש:

בית המשפט המחוזי
מרכז (45)

- 7 1 -

22-11-2011

התקבל**מרחבים ירוקים - גאון (2001) בע"מ ח.פ. 513069583**

מרח' בר כוכבא 63, ת.ד. 353 פתח תקווה 49102

המשיבה:**בקשה לאישור תביעה כתובענה "צוגית"****מבוא**

1. אנשים בעלי מוגבלות סבלו לאורך השנים מיחס מפלה, שונה וחריג. הם נדחקו לשולי החברה, סבלו מנחיתות חברתית וכלכלית, וכל זאת ללא יכולת לפרוץ את החומות אשר בנתה סביבם החברה. בתקופה האחרונה, בעקבות מגמות גלובליות, החלה גם החברה הישראלית לפעול לשינוי המצב ושילוב ציבור המוגבלים, וזאת מתוך הבנה כי יחס שונה לבעלי מוגבלויות וטיפול בהם תוך הפרדתם מהחברה מביא להעמקת חוסר השוויון והנצחת מצבם.
2. בבג"צ **בוצר ואח' נ' מועצה מקומית מכבים רעות ואח' פ"ד (1), 19**, (להלן - **"עניין בוצר"**) עמד כב' הנשיא ברק על היסוד להעדפה המתקנת כלפי נכים, הנובעת מעקרונות השוויון:

"במרכזם של ערכים אלה עומד כבודו של הנכה כאדם והשוויון בינו לבין שאר בני האדם. ברמת ההפשטה העליונה ניתן לקבוע כי תכלית החקיקה היא לאפשר את שילובו של הנכה בחברה. מטרתה לאפשר לנכה להשתתף באופן מלא בחיי החברה בכל תחומי החיים. היא נועדה להגשים את הערך המרכזי של השוויון בכל הנוגע לנכה. היא נועדה להעניק לנכה שוויון של הזדמנות. היא באה לאפשר לנכה עצמאות ואי תלות. היא באה להגן על כבודו של הנכה וחירותו על ידי הבטחת שוויון והשתתפות בחברה בכל תחומי החיים. אכן, בעבר שררה ההשקפה כי הנכה הוא שונה, ועל כן יש לטפל בו תוך הפרדה מהחברה ("separate but equal"). כיום שוררת ההשקפה כי יש לשלב את הנכה בתוך החברה, ולהבטיח לו שוויון של

68645

- 2 -

הזדמנות ("integrated and equal"). אכן, הגישה המודרנית הינה כי הפרדה מעמיקה את חוסר השוויון, ומנציחה הפליה. הנכה הוא אדם שווה זכויות. אין הוא מצוי מחוץ לחברה או בשוליה. הוא חבר רגיל בחברה בה הוא חי. מטרת ההסדרים, אינה להיטיב עימו בבדידותו, אלא לשלבו - תוך שימוש לעתים בהעדפה מתקנת - במרקם הרגיל של חיי החברה..."

3. על רקע פסק דין בוצר ועל רקע מגמות חברתיות כלליות, נחקק חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשמ"ח - 1998 (להלן - "חוק השוויון"), אשר נכנס לתוקפו בחודש ינואר 1999, שביקש להתמודד עם קיפוחם הטבוע של אנשים עם מוגבלות בישראל. כך בדברי ההסבר להצעת חוק זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשמ"ח - 1998, ה"ח 2525:

"למעלה מ-10% מהאוכלוסיה בישראל הינם אנשים עם מוגבלות פיזית, שכלית או נפשית. זוהי קבוצה מיעוט אשר סבלה בעבר ועדיין סובלת מהפליה, קיפוח, סגרגציה ונחיתות חברתית-כלכלית. מערכות החברה השונות וסביבת חייו של אדם בישראל מתוכננות ופועלות לרוב מבלי לקחת בחשבון את הצרכים והנסיבות של המשתתפים לקבוצה זו.

ההסדרים המשפטיים הקיימים הינם חלקיים ביותר ומקוטעים. ברבים מן המקרים הם אף אינם נאכפים. רק חקיקה מקיפה ומפורטת תוכל להביא לצמצומו של הפער הקיים בין מציאות חייהם של אנשים עם מוגבלות לבין עקרונות השוויון וכבוד האדם, שהם עקרונות יסוד של החברה הישראלית..."

4. על חשיבותו חוק השוויון ומעמדו, עמד כ"י השופט חשין בבג"צ 6790/98 אברץ ואח' נ' פקיד הבחירות לעיריית ירושלים ואח' פ"ד (5) 323, 334 (1998):

"החוק דובר אלינו בלשון נאצלה כמוהו כחוקי-יסוד... שומה עלינו לעשות כמיטבנו כדי שהמילה הכתובה והמדוברת תעקור עצמה מגופה ותהפוך ממשות. כך בכל שטחי החיים, כך בזכויות הנכה, כך בזכותו של הנכה לבחור כאחד האדם."

5. נראה כי למרות שחוק זה אינו חוק יסוד, הוא מבקש לקבוע עקרונות יסוד, ומשיח בלשון חוקתית. סעיפים 1-2 לחוק השוויון קובעים:

1. זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות ומחויבותה של החברה בישראל לזכויות אלה, מושתתות על ההכרה בעקרון השוויון, על ההכרה בערך האדם שנברא בצלם ועל עקרון כבוד הכריות.

2. חוק זה מטרתו להגן על כבודו וחירותו של אדם עם מוגבלות, ולעגן את זכותו להשתתפות שוויונית ופעילה בחברה בכל תחומי החיים, וכן לתת מענה הולם לצרכיו המיוחדים באופן שיאפשר לו לחיות את חייו בעצמאות מרבית, בפרטיות ובכבוד, תוך מיצוי מלוא יכולתו.

6. על מנת שתכלית חוק השוויון תצא מן הכוח אל הפועל, במרוצת השנים נחקקו חוקים המעגנים באופן פרטני את זכויותיהם של אוכלוסיית הנכים, וביניהם חוק חניה לנכים, תשנ"ד - 1993 (להלן - "חוק החניה").

7. סעיף 4ב לחוק החניה מקנה לציבור האזרחים עם מוגבלות בישראל את הזכות לחנות ללא תשלום במקום ציבורי, וזאת במטרה להבטיח את נגישותו של הנכה, הסבוכה ממילא, לכל מקום ציבורי אשר יחפוץ להגיע אליו. בעניינו, יפים דבריו של הנשיא ברק בבג"צ בוצר הנ"ל:

"הבטחת שוויון ההזדמנויות לנכה עולה כסף. חברה האמונה על ברכי כבוד האדם, החירות והשוויון מוכנה לשלם את המחיר הנדרש. עם זאת, היא מודעת ליכולתה. נדרש ומתקבל איזון בין הצרכים והאפשרויות."

68645

- 3 -

8. על אף כל האמור לעיל וחרף לשונו הברורה של חוק החניה, כפי שיפורט להלן, הנתבעת מפרה הוראותיו ומונעת מציבור האזרחים עם מוגבלות את זכותם לחניה ללא תשלום.

הצדדים

9. למען זהות המונחים בכתבי בי-הדיון, המבקש יקרא "התובע" והמשיבה תקרא "הנתבעת".

10. הנתבעת הינה תברה הרשומה בישראל, אשר מנהלת מספר רב של חניונים ברחבי הארץ, ובניהם את חניון בתי המשפט בעיר חיפה (להלן – "החניון"). רצ"ב תדפיס רשם החברות כנספח 1.

11. התובע הינו נכה ומוגבל בניידותו. התובע מחזיק באישור על כך מטעם משרד התחבורה. רצ"ב תג החניה של התובע כנספח 2.

המסגרת החקיקתית

12. ביום 07/09/2005 נכנס לתוקפו סעיף 4ב לחוק חניה לנכים, תשנ"ד-1993 (להלן – "חוק החניה"), ובו נקבע כי לאדם עם מוגבלות (ולא רק לנכים) יש זכות לחנות ללא תשלום בחניון שהוא הדרך הנגישה היחידה אל מקום ציבורי:

"מקום ציבורי שהגישה הנגישה היחידה אליו לאדם עם מוגבלות היא דרך חניה במקום הציבורי הכרוכה בתשלום, תחול על המפעיל או המחזיק של המקום הציבורי חובה לשלם בעד חניה במקום האמור, בשל האדם עם המוגבלות, ככל שנדרש לאדם כאמור מקום חניה; לענין סעיף זה –

"אדם עם מוגבלות" – כהגדרתו בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות;
 "חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות" – חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998;
 "מקום ציבורי" – כהגדרתו בסימן ג' לפרק ה'1 בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות;

"תשלום" – לרבות שיפוי בעד תשלום."

13. תכלית החקיקה באה לקדם את נגישות הנכה ולהשוות תנאיו ככל הניתן לאדם שאינו בעל מוגבלות. כך עולה מלשון החוק וכן מדברי ההסבר להצעת חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (תיקון) התשס"א-2000, אשר סעיף 4ב לחוק חניה לנכים תוקן יחד עימו:

"... במקביל, ממליצה הועדה על תיקונים ותוספות להצעת חוק זו, שיש בהם כדי להבחיר הוראות שונות ולחזק את ההתחשבות בנטל הלוגיסטי הצפוי הן למגזר הציבורי והן למגזר הפרטי..."

נגישות לסביבתו של האדם היא בעבורו מפתח לשילוב אמיתי בחברה ולשוויון הזדמנויות. בראש ובראשונה עבור האדם עם המוגבלות עצמו, הנגישות נחוצה להשתתפותו במגוון הפעילויות בחברה ככל אדם אחר. אולם לנגישות פן חשוב נוסף, והוא "הניראות" של אנשים עם מוגבלות בחברה. עצם נוכחותם של אנשים עם מוגבלות בקהילה מביא לכך שילדים כמבוגרים פוגשים ציבור זה ברמה החברתית המיידית. מכאן גם קצרה הדרך לשותפות ולהשתתפות רבה יותר בחיים הפוליטיים, הציבוריים והמקצועיים.

מן המפורסמות הוא כי נושא הנגישות מחנח באופן בולט, לגבי כלל המוגבלויות – פיסיות, הושיות, שכליות, נפשיות."

14. עינינו הרואות, על מנת לקיים את תכלית החוק הכללית – קידום ושוויון הזדמנויות לאדם עם מוגבלות, ואת לשון החוק הפרטנית – פטור מתשלום חניה לאדם עם מוגבלות –

68645

- 4 -

אין לגבות תשלום בעבור חניה מאדם עם מוגבלות. סעיף 5 לחוק חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998 (להלן – "חוק השוויון") מגדיר "אדם עם מוגבלות":

"אדם עם מוגבלות" – אדם עם לקות פיזית, נפשית או שכלית לרבות קוגניטיבית, קבועה או זמנית, אשר בשלה מוגבל תפקודו באופן מהותי בתחום אחד או יותר מתחומי החיים העיקריים;

15. נוכח נכותו של התובע, אין כל ספק כי הוא עונה על הגדרת "אדם עם מוגבלות". ניתן אף לומר, כי הגדרת "אדם עם מוגבלות" רחבה יותר מהגדרת "נכה" ומי שחוכר על ידי הרשויות כ"נכה", ממילא ועל דרך של קל וחומר, הינו גם "אדם עם מוגבלות".

16. "מקום ציבורי" מוגדר בחוק השוויון בזו הלשון:

"119. בסימן זה ובסימן ה' –

"מקום ציבורי" – אחד מאלה:

(1) מקום או חלק ממקום, המפורט בתוספת הראשונה, העומד לשימוש של כלל הציבור או חלק בלתי מסוים ממנו;

(2) מקום שבו ניתן שירות ציבורי כהגדרתו בסעיף 19;

17. התוספת הראשונה לחוק השוויון מפרטת שורה ארוכה של מקומות המוגדרים כציבוריים, ובין היתר:

"(1) משרד או מיתקן של גוף ציבורי כהגדרתו בסעיף 5;

(8) בית משפט ובית דין, בית דין צבאי, בית מעצר, בית סוהר, תחנת משטרה, תחנת משמר אזרחי, או כל מיתקן צבאי הפתוח לשירות האזרח;

(16) חניון, מסוף, נמל, תחנת אוטובוס, תחנת מוניות, תחנת רכבת, או כל מקום המשמש לתחבורה ציבורית, ולענין נגישות המקום הציבורי – למעט תחנות, נמלים ומקומות כמשמעותם בפרק ה'";

18. החניון ואף בתי המשפט אותם הוא משרת, מקיימים אפוא את החלופות בפרטים (8), (16) לתוספת הראשונה ועונים על הגדרת "מקום ציבורי", כאמור בסעיף 19 הנ"ל.

19. פרט (1) לתוספת הראשונה לחוק השוויון מוסיף ומפנה לסעיף 5 לחוק השוויון, המפרט מספר מקומות אשר הינם מוגדרים כ"גוף ציבורי", ובין היתר:

"(1) משרד ממשלתי, לרבות יחידותיו ויחידות הסמך שלו;

...

(11) גוף אחר, שהוא גוף מבוקר כמשמעותו בסעיף 9 לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב], שקבע שר המשפטים, באישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת;

20. בתי המשפט מקיימים גם חלופה זו, וגם משום כך עונים להגדרת "מקום ציבורי" בסעיף 19 הנ"ל.

21. החלופה השניה של הגדרת "מקום ציבורי" בסעיף 19 לחוק השוויון, מגדירה ככזה בו ניתן "שירות ציבורי", כהגדרתו בסעיף 19 לחוק השוויון, הקובע כדלקמן:

"בסימן זה ובסימן ה' –

"שירות ציבורי" – אחד מאלה:

(1) שירות הניתן לציבור או לחלק בלתי מסוים ממנו בידי גוף ציבורי או במקום ציבורי כהגדרתו בסימן ג';

(2) שירות מהשירותים המפורטים בתוספת השניה המיועד לכלל הציבור או לחלק בלתי מסוים ממנו.

68645

- 5 -

22. על כך שהחניון הוא "מקום ציבורי" כהגדרתו בחוק כבר עמדנו לעיל. השירות שניתן בחניון הוא לציבור או לחלק בלתי מסוים ממנו. לפיכך, מתמלאים תנאי חלופה (1) להגשרת "שירות ציבורי". כך גם לגבי בתי המשפט אותם משרת החניון.
23. עולה מן המקובץ, כי החניון ובית המשפט, שניהם בגדר "מקום ציבורי".

הרקע העובדתי

24. החניון הוא הגישה הנגישה היחידה לבתי המשפט והוא, כשלעצמו, "מקום ציבורי". משכך, קמה לאדם עם מוגבלות זכות שלא לשלם עבור החניה בחניון. הכניסה לחניון היא דרך שערים חשמליים ומופק לחונה כרטיס חניה באופן אוטומטי. החונה נדרש לשלם עבור החניה במכונות אוטומטיות, טרם היציאה מהחניון. בחניון לא מופיע כל שלט ו/או כיתוב המודיע כי אנשים עם מוגבלות פטורים מתשלום בעבור חניה ו/או כל הסבר אחר על זכויותיהם בקשר עם החניה.
25. ביום 10/10/2011 הגיע התובע אל בית המשפט בחיפה וחנה בחניון. ביציאתו, פנה התובע באמצעות האינטרקום המותקן שם אל נציגת הנתבעת בדרישה שלא לשלם בעבור כרטיס החניה. בתגובה השיבה הנציגה כי משלמים עבור כל כרטיס חניה, מאחר ומדובר בחניון פרטי, והכל בהתאם למשך החניה. הנציגה התעקשה כי אין כל פטור לנכים. בדלית ברירה, נאלץ התובע לשלם בעבור החניה. רצ"ב קבלה כנספח 3.
26. ויודגש, חניה ברחובות הסמוכים לחניון אינה אפשרית כמעט בדרך קבע, שכן גם אם קיימות חניות בודדות המיועדות לנכים בסביבה הרחוקה, הן אינן זמינות מרבית שעות היום ואינן קרובות. גם חניה מוסדרת ברחוב (אבני שפה הצבועות בצבעי כחול-לבן), כשכבר נמצאת, וזאת לאחר חיפושים רבים, הינה מרוחקת מאוד, והופכת את הגישה ללא נגישה, לא נוחה ולא בטיחותית עבור אדם עם מוגבלות. רצ"ב כתבה מאתר עמותת "נגישות ישראל"¹ כנספח 4, הסוקרת את חוסר הנגישות של בתי המשפט לציבור הנכים ובעלי המוגבלויות, וממחישה את קשיי החניה של ציבור הנכים ברחובות הסמוכים.

הפרת חובה חקוקה

27. במעשיה ו/או במחדליה, הפרה הנתבעת את הוראת סעיף 4ב לחוק החניה כאשר דרשה ואף גבתה תשלום עבור חניה מאנשים עם מוגבלות. חמישה יסודות לעוולת היפר חובה חקוקה, אשר בהתקיימם קמה החבות בנויקין:
- 27.1 חובה המוטלת על המזיק מכוח חיקוק, ובענייננו, חובת הנתבעת שלא לגבות תשלום מאדם עם מוגבלות.
- 27.2 החיקוק נועד לטובתו או להגנתו של הניזוק: החיקוק כאמור נועד לטובתם והגנתם של ציבור האנשים עם מוגבלות בישראל, על מנת להעניק להם שוויון הזדמנויות ככל שניתן.
- 27.3 המזיק לא קיים את החובה המוטלת עליו: כפי שברור מן האמור לעיל, הפרה הנתבעת את חובתה באופן בוטה.

¹ <http://www.aisrael.org/?CategoryID=556&ArticleID=7608&Page=1>

- 6 -

- 27.4 ההפרה גרמה לניזוק נזק: לתובע ולשאר חברי הקבוצה נגרם נזק כמתואר להלן.
- 27.5 הנזק אשר נגרם הוא מסוגו או מטבעו של הנזק אשר אליו נתכוון החיקוק: הנזק שנגרם הוא מסוג הנזקים שהיו נמנעים לו היתה הנתבעת נוהגת כדין, ושהחיקוק הנייל נועד לשמור מפניהם.

עשיית עושר ולא במשפט

28. הנתבעת התעשרה ומתעשרת על חשבונם של התובע ועל חשבונם של חברי הקבוצה, כאשר הנתבעת גובה תשלום מאנשים עם מוגבלות עבור חניה. התעשרות זו של הנתבעת, הינה שלא כדין ותוך הפרת הוראות חקוקות וחובות שבדין, כפי שפורט עד כה. לפיכך, חייבת הנתבעת לפצות התובע ואת יתר חברי הקבוצה בסכום נזיקה, כמפורט להלן.

רשלנות

29. הנתבעת התרשלה כלפי התובע וכלפי חברי הקבוצה כאשר לא הציבה שילוט והסבר חולמים ובמקומות המתאימים באשר לזכויותיהם של אנשים עם מוגבלות בהתאם לחוק החניה וכאשר פקדה על חברי הקבוצה את מחיר עוונותיה שלה, כאשר חייבה אותם בתשלום בו אין הם אמורים לשאת.

ניצול מצוקת הצרכן

30. סעיף 3 לחוק הגנת הצרכן, שעניינו איסור ניצול מצוקת הצרכן, קובע כדלקמן:
3. איסור ניצול מצוקת הצרכן
- (א) לא יעשה עוסק, כדי לקשור עסקה, דבר - במעשה או במחדל, בכתב או בעל פה, או בכל דרך אחרת, שיש בו ניצול
- (1) חולשתו השכלית או הגופנית של הצרכן;
- (ב) לא יעשה עוסק דבר - במעשה או במחדל, בכתב או בעל פה, או בכל דרך אחרת, שיש בו ניצול מצוקתו של הצרכן, בורותו, או הפעלת השפעה בלתי הוגנת עליו, הכל כדי לקשור עסקה בתנאים בלתי מקובלים או בלתי סבירים, או לשם קבלת תמורה העולה על התמורה המקובלת.

31. הנתבעת ניצלה ומנצלת את חולשתם ומוגבלותם של התובע ושאר חברי הקבוצה ואת מצוקתם, אשר בשל מוגבלותם לא עומדת בפניהם דרך נגישה אחרת ממנה יוכלו להגיע לקריית הממשלה, ולא עומדת בפניהם כל ברירה אחרת, אלא לשלם את המחיר שנדרש מהם. מוגבלותם של חברי הקבוצה גורמת להם למצוקה השוללת מהם את יכולת הבחירה שלא לשלם עבור החניה - מוגבלות ומצוקה אותה מנצלת הנתבעת לרעה על מנת לקשור עסקה לקבלת תמורה שלא כדין, בלתי מקובלת ו/או בלתי סבירה.

הנזק האישי

32. במסגרת בקשה לאשר תביעה כייצוגית אין חובה לכמת הנזק ולהציגו במדויק. כך גם נפסק בת.א. 2033/00 בש"א 12904/00 שגיב נ' **בנק לאומי** תק-מח 2003(4)1249:
- "המבקש 'הראה' קיומו של נזק אישי כתוצאה ממעשי ההטעיה. אין מוטלת עליו החובה להראות או להוכיח, בשלב הדיון בבקשה לאישור התובענה כייצוגית, את שיעור הנזק היקפו ואין עליו לכמתו, אלא 'די בכך' שיראה כי נגרם לו נזק".

33. לפיכך, למעלה מן הצורך, ולמען סבר את האוזן והעין, יפורטו נזקי התובע, להלן. מחיר יומי, ללא הגבלת זמן, הינו בעלות של 30 ש"ח, אולם מי שעושה שימוש בחניון למשך שעה או פחות מכך, ישלם בעבורה 15 ש"ח, כפי ששילם התובע. בנוסף, נגרמו לתובע עגמת נפש,

68645

- 7 -

אכזבה, כעס והשפלה כתוצאה מהתנהגות הנתבעת. מטען רגשות זה כבד במיוחד לנוכח חולשתם האינהרנטית של ציבור האנשים עם מוגבלות בישראל ואי השוויון הטבוע והנובע ממוגבלויותיהם. התובע מעריך את נזקו בראש נזק זה בסך של 250 ₪. נזקו האישי של התובע מוערך, אפוא, בסך 265 ₪.

המק הקבוצתי

34. לצורך חישוב הנזק הקבוצתי נניח מספר הנחות שמרניות. כאמור, מחיר יומי, ללא הגבלת זמן, הינו בעלות של 30 ₪. שיעורם של הנכים בישראל הינם 10% מכלל האוכלוסיה (כפי שנאמר בדברי החסבר להצעת חוק השוויון, המובאים בסעיף 3 לעיל), אולם לא רק הנכים משתייכים להגדרת הקבוצה אלא כל אדם עם מוגבלות. יחד עם זאת, נתייחס בצורה מינימליסטית לציבור הנכים בלבד וגם את שיעורם מכלל האוכלוסיה נצמצם למחצית – 5% בלבד. על פי פרסומים עיתונאיים, מספר מקומות החניה בחניון מוערך בכ-1,400. את תקופת הנזק נחשב מכניסתה לתוקף של הוראת החוק הרלוונטית בחוק החניה. הערכת הנזק הקבוצתי עומדת אפוא על סך של 40,924,800 ₪, בהתאם לחישוב להלן:

עלות חניה לשעתיים	30	₪
פיצוי בגין עוגמת נפש ללקוח	250	₪
סה"כ נזק לחבר קבוצה	280	₪
מספר מקומות חניה	1,400	
שיעור חברי הקבוצה מכלל האוכלוסיה	5%	
מספר חברי קבוצה ביום	70	
נזק חודשי לקבוצה	588,000	₪
נזק שנתי לקבוצה	7,056,000	₪
נזק לקבוצה	40,924,800	₪

35. חשוב גם לזכור, כי הנתבעת ממשיכה גם בימים אלה הקבוצה להפר את חובותיה בדיון, כמתואר לעיל, ועוד עתידה להמשיך ולגרום לחברי הקבוצה נזקים ולהתעשר על חשבונם, בכל יום. כמפורט לעיל, סך כל הנזק ו/או ההתעשרות בכל חודש עומד על 588,000 ₪, ובחישוב שנתי הוא מגיע ל-7,056,000 ₪.

36. הואיל וחלק מנזקי הקבוצה ו/או מההתעשרותה שלא כדין של הנתבעת ממשיכים ומתגבשים מדי יום ביומו, יתבקש בית המשפט הנכבד להתיר לתובע ולחברי הקבוצה אותם הוא מבקש לייצג, לפצל סעדיהם, באופן שיוכלו לתבוע מלוא נזקיהם לאחר שיתגבשו במלואם.

הסעדים

37. לנוכח כל האמור לעיל, יתבקש בית המשפט הנכבד כדלקמן:

37.1 להצהיר כי הנתבעת הפרה חובותיה שבדין כלפי התובע וכלפי חברי הקבוצה ו/או שהתעשרה על חשבונם שלא כדין ו/או שהתרשלה כלפיהם ו/או ניצלה את חולשתם ו/או מצוקתם.

37.2 להורות לנתבעת להצהיר ולהציג בצורה מודגשת וברורה, בכניסה לחניון וביציאה ממנו, בצמוד למכונות התשלום האוטומטיות ובכניסות למבנה בתי המשפט כי אנשים עם מוגבלות זכאים לחניה ללא תשלום.

68645

37.3 לחייב את הנתבעת לשלם לתובע ולכל אחד מחברי הקבוצה פיצוי בגין מעשיהן ו/או מחדליהן כאמור לעיל, בגובה נזקיהם, ולמצער, בסכום התובענה הייצוגית.

הפסיקה בעניין רוזנברג נ' אי.פי.אי. (תנועה וחניה) (ישראל) בע"מ

38. תביעה ייצוגית דומה הוגשה במסגרת הליך תצ (מרכז) 1925-08-09 רוזנברג נ' אי.פי.אי. (תנועה וחניה) (ישראל) בע"מ. בהחלטתו מיום 5/7/2010, אישר בית המשפט הסכם פשרה בתיק זה [תצ (מרכז) 1925-08-09 רוזנברג נ' אי.פי.אי. (תנועה וחניה) (ישראל) בע"מ (פורסם ב"נבו" (2010)]. (להלן – "עניין רוזנברג"). השאלות המשותפות הוגדרו כדלקמן:

"השאלות המשותפות לכלל חברי הקבוצה: ביצוען של עוולות הפרת חובה חקוקה, הטעיה, ועשיית עושר ולא במשפט על ידי המשיבה כלפי חברי הקבוצה. גרימת נזק כספי לחברי הקבוצה על ידי המשיבה, בגביית דמי חניה שלא כדין. הפיצוי המגיע לחברי הקבוצה בשל הנזק הממוני שנגרם להם בעטיין של העוולות שבוצעו כלפיהם וסעדי הציווי לטובת חברי הקבוצה."

39. בית המשפט עמד על חשיבותה הציבורית של התובענה, כדלקמן:

20. אין ספק כי יש חשיבות רבה לאכיפת חוק שוויון זכויות וחוק חניה לנכים. החברה בישראל מתחייבת לזכויותיהם של אנשים עם מוגבלות. מחויבות זו מושתתת על כבוד האדם ועל הכרה בערך השוויון ובערך האדם. מטרת החוקים היא להגן על כבודם ועל חירותם של אנשים עם מוגבלות, לאפשר להם השתתפות פעילה ושוויונית בחברה ולתת מענה לצרכיהם המיוחדים באופן שיאפשר להם, בין היתר, להיות חיים עצמאיים.

21. התביעה נושא הדיון היא בעלת חשיבות ציבורית, ותוצאת התביעה הגשמת מטרת החוקים ע"י אכיפת חוק חנייה לנכים, קרי הפסקת הגבייה של דמי חנייה מחברי הקבוצה המזדמנים לנתב"ג והנזקקין להניין. בתוצאות ההליך יש משום תרומה משמעותית לקידום מטרת החוקים כפי שפורטו לעיל."

40. חשיבות זוהי, יש לתובענה זו.

41. בית המשפט כאמור, אישר הסדר פשרה בעניין רוזנברג, ומכאן שהתובענה מעלה שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה, שכן כידוע, בית המשפט לא יאשר הסדר פשרה, אלא אלה קיימות, לכאורה [סעיף 19 (א) לחוק תובענות ייצוגיות]:

"בית המשפט לא יאשר הסדר פשרה אלא אם כן מצא, כי ההסדר ראוי, הוגן וסביר בהתחשב בענינם של חברי הקבוצה, ואם הבקשה לאישור הסדר הפשרה הוגשה לפני שאושרה התובענה הייצוגית – גם כי קיימות, לכאורה, שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה וכי סיום ההליך בהסדר פשרה הוא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות הענין."

התובענה הייצוגית

42. בשל מעשיה ו/או מחדליה של הנתבעת, זכאים התובע ויתר חברי הקבוצה לפיצוי נזקי ו/או מדיני עשיית העושר ולא במשפט.

43. הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג הינה כל האנשים עם מוגבלות אשר שילמו עבור חניה החל מיום 7/9/2005, ועד ליום תיקון הפרותיה ו/או מחדליה של הנתבעת. לפי הערכת התובע, יכול מספר חברי הקבוצה להגיע עד כדי עשרות רבות של אלפים.

- 9 -

44. התובע רשאי להגיש לבית המשפט הנכבד בקשה זו בהתאם לפריט 1 לתוספת השניה לחוק תובענות ייצוגיות הואיל ולאור כל האמור לעיל, יש לו עילות המתאימות לדרישות סעיף זה:
1. תביעה נגד עוסק, כהגדרתו בחוק הגנת הצרכן, בקשר לענין שבינו לבין לקוח, בין אם התקשרו בעסקה ובין אם לאו."
45. התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה, ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה, ובין היתר, הינן כדלקמן:
- 45.1 האם בפעולותיה ו/או מחדליה הפרה הנתבעת את הנוראות הדין כלפי חברי הקבוצה?
- 45.2 האם התרשלה הנתבעת כלפי חברי הקבוצה?
- 45.3 האם התעשרה הנתבעת על חשבון חברי הקבוצה?
- 45.4 האם ניצלה הנתבעת את מצוקתם של חברי הקבוצה?
- 45.5 האם נגרם לחברי הקבוצה נזק, ומה שיעורו?
46. עמדת הפסיקה, בכל הנוגע לצורך בשאלות משותפות של משפט ושל עובדה בין חברי קבוצת התובעים, הנה שדי בכך שהיסוד המשותף מהווה מרכיב מהותי בהתדיינות בכדי למלא תנאי זה [ע"א 1977/97 ברזני נ' בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ, פ"ד נה(4) 584, בעמ' 612].
47. תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות הענין מכל אחד ואחד מהשיקולים הבאים לא כל שכן ממשקלם המצטבר:
- 47.1 מספר חברי הקבוצה גדול ופיזורם רב. זהותם של חברי הקבוצה הפוטנציאליים אינה ידועה, ואין אפשרות מעשית לאתרם ולצרפם למסגרת של תובענה רגילה.
- 47.2 התובענה אינה מצריכה בירור פרטני בדבר נסיבותיו של כל תובע ותובע, שכן מעשיה ו/או מחדליה של הנתבעת, מהווים בהכרח הפרות דין ו/או עוולות כלפי כל אחד מחברי הקבוצה.
- 47.3 לכל אחד מחברי הקבוצה קיימת חוסר כדאיות בניהול הליך משפטי נפרד הואיל והוא צפוי להוצאות וטרחה רבים יחסית לסכום העילה האישית.
- 47.4 גם אם היו חברי הקבוצה עומדים על זכותם ונוקטים הליכים משפטיים נפרדים כנגד הנתבעת היה הדבר גורם עומס מיותר על בתי המשפט לעומת דיון אחד ומאוחד בשאלות המשותפות לכל חברי הקבוצה כמפורט לעיל.
- 47.5 הצורך להימנע מפסיקות סותרות.
- 47.6 לאישור תביעה זו כייצוגית קיים יתרון ברור של הרתעת עוסקים מפני הפרת הדין כלפי ציבור האנשים עם מוגבלות. הרתעה זו נחוצה באופן כללי בתחום הצרכנות הטומן בחובו אי-שיויון אינהרנטי בין הצדדים ובמיוחד כאשר המדובר באוכלוסייה מוחלשת של אנשים עם מוגבלות. מבחינה זו, נראה כי לא

68645

- 10 -

נגזים אם נאמר שלאישורה של תביעה זו כייצוגית יש השלכות רחבות והיא הולמת את האינטרסים הציבוריים של מדינת ישראל בשמירת החקיקה הצרכנית, מניעת הפליה כלפי אנשים עם מוגבלות, וקידום השוויון בזכויותיהם ונגישותם.

- 47.7 לגבי חברי קבוצה רבים אישורה של התביעה כייצוגית יגרום להפסקת מרוץ ההתיישנות בתביעתם האישית ולכך שהנתבעת תזכה מן ההפקר בתוך עשיית עושר ולא במשפט, על ידי הקטנת הסיכון הכרוך בתביעות כתוצאה מחלוף הזמן שבין מחדליה והפרת התחייבויותיה לבין המועד בו יוגשו תביעות אישיות – אם וכאשר יוגשו.
- 47.8 היעדרות בית המשפט הנכבד לבקשה זו תקדם את מטרת החקיקה בתובענות ייצוגיות והן את מטרת החקיקה בתחום החקיקה הצרכנית בכלל וזכויות אנשים עם מוגבלות בפרט:
- 47.8.1 אישור התובענה כייצוגית יאפשר זכות גישה לבית המשפט, לאוכלוסייה המתקשה בדרך כלל לעמוד על זכויותיה ולפנות לבית המשפט כיחידים.
- 47.8.2 אישור התובענה כייצוגית יקדם מאוד את אכיפת הדין והנורמה הראויה כמפורט לעיל ויתרום רבות להרתעה מפני הפרתן.
- 47.8.3 אישור התובענה כייצוגית היא למעשה הדרך היחידה העומדת בפני חברי הקבוצה – רובה ככולה – שתאפשר להם לקבל סעד הולם בגין הפגיעה שנפגעו מהנתבעת כתוצאה מהפרת הדין על ידה.
- 47.8.4 אישור התובענה כייצוגית היא למעשה הדרך היחידה לקיים ניהול יעיל, הוגן וממצה של תביעות חברי הקבוצה כלפי הנתבעת.
48. קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בדרך הולמת הן על ידי התובע והן על ידי באי כוחו:
- 48.1 לתובע עילה אישית נגד הנתבעת. התובע נפגע פגיעה אישית עקב מחדלי הנתבעת המאפשרת לו הזדהות מלאה עם חברי הקבוצה לגבי אותה פגיעה, הן מבחינה עובדתית הן מבחינה משפטית והן מבחינה רגשית.
- 48.2 לתובע ולחברי הקבוצה זהות אינטרסים מלאה לגבי עילות התביעה.
- 48.3 לתובע אמונה שלמה בצדקת התביעה והוא בעלי נכונות ונחישות לקיים את ההליך המשפטי.
- 48.4 לבי"כ התובע ותק ונסיון מקצועי הן בתחום דיני הצרכנות והן בתחום ניהול הליכים משפטיים מורכבים בכלל והתביעות הייצוגיות בפרט.
- 48.5 ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בתום לב, שכן התובע הוא חבר קבוצה טיפוסי שסבל נזק באופן דומה לשאר חברי הקבוצה.
- 48.6 לתובע או לבי"כ אין מניעים אחרים אלא לקדם מטרת ראויות, לרבות פיצוי על מחדלי הנתבעת והפרותיה את הדין, כמפורט בבקשה זו.

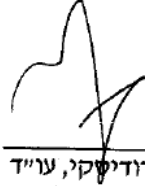
68645

סוף דבר

49. לאור כל האמור לעיל, מתבקש בית המשפט הנכבד להורות כדלקמן:
- 49.1 לאשר את התובענה כמפורט להלן כ-"תובענה ייצוגית", להתיר לתובע לנהל את תביעתו כ-"תובענה ייצוגית" ולאשרו כ-"תובע מייצג", הכל כהגדרתם בסעיף 2 לחוק.
- 49.2 להגדיר את הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה. לחילופין, להגדיר תת-קבוצה, שלגביה מתעוררות שאלות של עובדה או משפט, אשר אינן משותפות לכלל חברי הקבוצה ובמקרה כזה, להורות על מינוי תובע מייצג או בא כוח מייצג לתת-קבוצה, ככל שהדבר דרוש כדי להבטיח שעניינם של חברי תת-הקבוצה ייוצג וינוהל בדרך הולמת.
- 49.3 לפרט בהחלטה לאישור התובענה כייצוגית את עילות התובענה ואת השאלות של עובדה או משפט המשותפות לקבוצה.
- 49.4 לפרט בהחלטה לאישור התובענה כייצוגית את הסעדים הנתבעים.
- 49.5 לחילופין, ולשם הזהירות בלבד, יתבקש בית המשפט הנכבד לאשר את התובענה כייצוגית אף אם לא התקיימו התנאים האמורים בסעיף 8(א)(3) או 8(א)(4) לחוק, בתוך הבטחת קיומם של תנאים אלה בדרך של צירוף תובע מייצג או בא כוח מייצג או החלפתם, או בדרך אחרת וליתן בהחלטתו הוראות לשם הבטחת ייצוג וניהול ענינם של חברי הקבוצה בדרך הולמת ובתום לב כאמור באותו סעיף קטן.
- 49.6 לחילופין, ולשם הזהירות בלבד, יתבקש בית המשפט הנכבד לאשר את התובענה כייצוגית גם אם לא מתקיימים לגבי התובע התנאים שבסעיפים 4(א)(1)-(3) לחוק, לפי הענין, ולהורות בהחלטתו על החלפת התובע המייצג.
- 49.7 לחייב את הנתבעת בתשלום פיצוי כספי ובסעדים, כמפורט בבקשה זו, בשיעור ובאופן שיקבע, לכל אחד מחברי הקבוצה שהוכחה זכאותו לפיצוי או לסעד כאמור.
- 49.8 לחילופין, להורות על תשלום פיצוי כספי בסכום כולל ועל אופן חישוב חלקו של כל חבר קבוצה ולהורות בדבר חלוקתו בין חברי הקבוצה, באופן יחסי לנוקיהם, של יתרת הסכום שתיוותר אם חבר קבוצה, אחד או יותר, לא דרש את חלקו, לא הוכיח את זכאותו לפיצוי או לסעד, לא אותר או שלא ניתן לחלק לו את חלקו מסיבה אחרת, ובלבד שחבר קבוצה לא יקבל פיצוי כספי או סעד אחר מעבר למלוא הפיצוי או הסעד המגיע לו.
- 49.9 להורות על מתן כל סעד אחר לטובת הקבוצה, כולה או חלקה, או לטובת הציבור, כפי שימצא לנכון בנסיבות העניין.
- 49.10 להורות על פרסום הודעה לחברי הקבוצה.
- 49.11 להורות על תשלום גמול לתובע המייצג בשיעור שלא יפחת מ-5% משווי הסעד הכולל שיפסק לטובת חברי הקבוצה.

- 12 -

49.12 לקבוע את שכר הטרחה של בא הכוח המייצג בעד הטיפול בתובענה הייצוגית, לרבות בבקשה לאישור, בערכאה ראשונה, בשיעור שלא יפחת מ-15% משווי הסעד הכולל שיפסק לטובת חברי הקבוצה.

רם גורודיסקי, עו"ד
ב"כ המבקש

היום: 21 נובמבר, 2011.

נספחים

- 1- תדפיס רשם החברות של הנתבעת.
- 2- תג חניה לנכה של התובע.
- 3- קבלה בעבור החניה.
- 4- כתבה מאתר "נגישות ישראל".

68645